

Izhaja vsake srede. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inosemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži snamke na odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Velik in važen korak naprej

Ustanovitev nove vsedržavne stranke. — Nova stranka bo imela predvsem gospodarski značaj. — Podlaga vsega našega gospodarstva je kmetijstvo

Pretekli teden so nam iz Beograda poročali, da se pripravlja ustanovitev nove vsedržavne stranke, ki ima začasno ime »Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija«. (Naziv »Jugoslovanska radikalna kmetska demokracija«, kakor smo ga brali v nekaterih časopisih ni točen, op. ur.). Poročali so nam dalje tudi o začasnem programu nastajajoče stranke; ta program je silno obsežen in ga priobčujemo na drugem mestu. Od poslanskega kluba sprejeto besedilo programa pa tudi še ni končno objavljeno, ker bo o tem še sklepal kongres stranke, čim bo organizirana.

V programu nove stranke nas zanima najbolj stališče nove stranke do kmetijstva in drage volje priznamo, da imajo tvorci nove stranke popolnoma prav, da hočejo svojo stranko nasloniti v glavnem na kmeta in skrbeti v prvi vrsti za gospodarski napredek kmetskega stanu, ne da bi pri tem zanemarjali druge stanove. V državi, kakršna je naša, ki je tako izrazito poljedelska, drugače tudi biti ne more, kajti če je kje na svetu resničen izrek, da je kmet »narod«, je to pri nas in vsled tega se mora vsaka politična tvorba v naši državi opirati v prvi vrsti na ogromno kmetsko večino, če hoče živeti. In z zadovoljstvom zato ugotavljamo, da posebno poudarja besedilo programa nove stranke edinstven pomen kmeta za našo državo in za naš narod. In če bo nova stranka ta del svojega programa tudi držala in izvrševala, bo močna in trdna.

Da se imenuje nova stranka »jugoslovanska«, je čisto naravno, kajti ona hoče ustvariti svoje organizacije po celi kraljevini, ki se imenuje »Jugoslavija«.

Za naš bodoči politični razvoj bo nova

stranka že zato velikega pomena, ker bo vsedržavna. Mi smo imeli pred 6. januarjem samo pokrajinske in krajevne stranke, ki so vse skupaj bile plod starih razmer in se zato kar nobena izmed njih ni mogla znajti in živeti v nove razmere. Te razkovanosti in razcepljenosti bo po ustanovitvi nove vsedržavne stranke vsaj v centralnem parlamentu konec, pokrajinske organizacije pa se bodo mogle izživljati le še v banovinah, dokler še tam ne bodo izginile, če se ne bodo znale živeti v novo dobo. Močan vsedržavni zastop v Beogradu pa bo najboljšo jamstvo, da se vsaj v centrali tisti nesrečni stari prepripi in prepričici ne bodo več ponavljali; s tem pa bo pot do resnega, gospodarskega dela za vso državo odprta.

Tudi za nas v Dravski banovini je nova strankarska tvorba silno važna. Nova stranka, ki se hoče opirati na vse kmete v državi, kliče tudi nas, da vendar že enkrat prenehamo s starimi »idejnimi« prepiri, ki so močno, močno podobni znanemu boju za oslovo senco, in da si zakličemo: **Kmetje, bodimo složni!** Nas tlačijo enake skrbi in nas vse skupaj moré enake težave, pa najsi govorimo nemško ali slovensko ali pa molimo Boga po katoliško ali po protestantsko! Spoštujmo jezik vsakogar, ki ga kdo govori, pa tudi vsakomur pustimo njegovo vero; toda kot kmetje in kot kmetski gospodarji bodimo eno, strnimo svoje vrste v mogočno celoto, a ta naša ožja celota naj postane važen del vsedržavne kmetske politične organizacije, kjer bo naša beseda toliko več zalegla, kolikor več nas bo! To zahteva od nas pametno razumevanje nove dobe.

Program „Jugoslovanske radikalno-kmetske demokracije“

Namen stranke.

Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija si postavlja nalogo, da organizira narod za izvrševanje svojih političnih pravic ter političnih dolžnosti, da bo mogel uspešno sodelovati pri vodstvu celotne državne politike, ter vzgojiti ga, da bo sposoben ceniti svojo svobodo in svojo državo, ki jo brezpogojno potrebuje tako za obrambo svojega obstoja, kakor tudi za napredek svojega blagostanja in svoje kulture.

Narodna načela.

Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo razvijala svoje delo v duhu narodne misli na podlagi državne ureditve, določene z ustavo od 3. septembra l. 1931.

V vsem svojem zgodovinskem razvoju je bila prava srbska, hrvatska in slovenska narodna misel po svojem bistvu jugoslovanska. Vedno je stremela po medsebojnem sodelovanju, po ustvarjanju skupnih kulturnih dobrin in uresničenju skupnih narodnih idea-

lov. To stremljenje je temeljilo na istem krvnem in jezikovnem poreklu ter na geografski skupnosti ozemelj, in je bilo nujno zaradi očuvanja narodnega obstoja pred napadi skupnih neprijateljev ter je bilo uresničeno z narodnim in državnim zedinjenjem. To zemljepisno dejstvo in zgodovinska nujnost sta podlaga vsega dela Jugoslovanske radikalno-kmetske demokracije, ki naj s složnim in skupnim prizadevanjem čuva ter izpolnjuje obstoječe kulturne, gospodarske, socialne in politične pridobitve vsega naroda ter ustvarja nove.

Za največjo in najvažnejšo pridobitev smatra Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija skupno državo, zgrajeno na podlagi narodnega in državnega edinstva. Samo taka Jugoslavija more obstojati kot močna država in uspešno služiti svoji osnovni nalogi, da čuva in brani skupen obstoj Srbov, Hrvatov in Slovencev kot dele enotnega naroda. Ta cilj mora državna politika dosegati z enako skrbjo za razvoj in napredek tako celote kakor vsakega njenega dela.

Politična načela.

Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo zastavila vse svoje sile, da z ustvarjajočim sodelovanjem ojači in pospešuje največjo pridobitev jugoslovanskega naroda, njegovo neodvisno in svobodno državo kraljevino Jugoslavijo. V strogem izvajanju načela državnega edinstva in v skladnosti z načeli decentralizacije državne uprave in dekoncentracije državne oblasti ter širokih samouprav v občini in banovini, je jamstvo za uspeh ustvarjajočega političnega dela. Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo delala na to, da se v vseh krogih naroda ojači državljanska zavest, da bi se mogel narod s pravilnim razumevanjem svojih pravic in dolžnosti napram sebi in državi koristno poslužiti demokratičnega sistema naše notranje ureditve. Prava demokracija zahteva na eni strani od državljanov disciplino in spoštovanje zakonov ter oblasti, na drugi strani pa od državne oblasti spoštovanje državljanovih pravic.

Javna uprava, državna in samoupravna, naj služi državi in državljanu. Upravni aparat je treba sistematično oprostiti krutega birokratizma, poenostaviti njegove metode ter ga približati potrebam in interesom širokih slojev naroda. Ustvarjanje poštenega, sposobnega in dobrega uradnika, ki mu mora biti zagotovljena njegovemu pomenu in njegovim velikim dolžnostim odgovarjajoča materijalna eksistenca ter službeni položaj, bo stalna skrb Jugoslovanske radikalno-kmetske demokracije.

Finančna politika države in vseh samoupravnih enot od občine do banovine, mora enako upoštevati neobhodne javne potrebe, kakor na drugi strani pogoje razvoja gospodarskih moči naroda ter njegove plačilne sposobnosti. Načelo razumnega štedenja naj se dosledno izvede na vseh področjih javne delavnosti, načelo pravične in enakomerne

razdelitve davčnih bremen na vse stanove naroda in dele države pa je treba izvesti do konca.

Gospodarsko-socijalna načela.

Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo vodila socijalno-gospodarsko politiko v duhu narodne solidarnosti. Kmečki stan tvori pretežno večino našega naroda. Njegove prave interese je treba predvsem braniti, imajoč vedno v vidu harmonijo z ostalimi gospodarskimi sloji, brez katere ne moremo ohraniti svoje gospodarske neodvisnosti.

Kmetski dom je osnovna, gospodarska in kulturna enota, ki je glavni temelj narodne kulture, narodnega gospodarstva in fizične sile naroda in države. Skrb za kulturni in fizični napredek tega doma zahteva v prvi vrsti skrb za njegovo blagostanje. Rentabilnost kmetske proizvodnje kot osnovne naše proizvodnje mora biti zagotovljena. Zaščita dela in zagotovitev življenja vseh delavnih slojev mora biti glavna skrb države. Usposabljanje s tem delovni narod, da postane uspešen producent in sposoben konzument, bomo ustvarili glavne pogoje za napredek in razvoj celotnega narodnega gospodarstva.

V skladu s temi načeli bo Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija podpirala z vsemi silami nacionalno-gospodarsko delavnost v trgovini, obrti in industriji z organiziranjem delovnih razmer ter z zaščito domačega gospodarstva in zasebne pobude.

Branec interese širokih slojev naroda bo Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija delala za razvoj narodnega kapitala, preprečujoč vsako njegovo zlorabo v škodo delovne moči, narodnega blagostanja in narodnega zdravja, kakor tudi v vsaki drugi smeri. Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo zlasti podpirala združeno samopomoč ter si prizadevala, da bo organizacija industrijske proizvodnje vedno v službi zdravega narodnega gospodarstva.

Kulturna načela.

Skrb za duševne in etične dobrine naroda mora biti ena prvih nalog državne politike. Prosvetna povzdiga naroda v duhu jugoslovanske ideje in v svrhu ustvaritve enotne jugoslovanske narodne kulture se ima skupno z njegovo etično vzgojo sistematično izvajati v šoli in izven nje. Narodna in dr-

žavna misel, spoznavanje razmer in potreb vseh delov naroda ter njihovo razumevanje, kakor tudi čustvo neskaljene narodne solidarnosti mora preiti v kri in žile narodnega naraščaja. Pouk mora biti državen in šolstvo mora voditi račun o posebnem zemljepisnem, gospodarskem in kulturnem ustroju posameznih delov naroda in države. Razen splošni vzgoji mora država posvetiti posebno pozornost v šoli in izven nje strokovno-gospodarski vzgoji naroda.

Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija bo podpirala tudi vse sile za fizično izpopolnitev naroda, zlasti s pomočjo Sokolstva, kakor tudi vse druge akcije za povzdigo narodnega zdravja.

Kot zvesta predstavica širokih narodnih krogov bo Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija v svoji delavnosti upoštevala verska čustva jugoslovanskega naroda, braneč pri tem svobodo vesti državljanov ter medsebojno versko strpnost, verski mir in enakopravnost vseh veroizpovedi.

Vprašanje narodnih manjšin smatra Jugoslovanska radikalno-kmetska demokracija kot kulturno vprašanje. Zahtevajoč od državljanov drugih narodnosti popolno lojalnost želi njihovo aktivno sodelovanje pri državnih in samoupravnih poslih ter jim priznava polno pravico za očuvanje njihove kulture.

Zunanjepolitične smernice.

Naš cilj je, da postane naša kraljevina steber miru, reda in obstoječega mednarodnega pravnega reda na jugovzhodu Evrope. Da v tem uspe, mora skrbeti za vzdrževanje in organiziranje svoje obrambne moči, da bi mogla v vsakem trenutku učinkovito braniti svojo neodvisnost, svobodo in neokrnjenost svoje celotnosti ter svoje državne meje.

Iskreno prežeta s prepričanjem o potrebi mednarodnega sodelovanja za učvrstitev miru, mora državna politika naše kraljevine stremeti po ojačenju in razvoju mednarodnih ustanov, ki jim je cilj, da se omogoči mirna rešitev vseh sporov med državami v duhu sloge ter mednarodnih konvencij. Skrbeti mora, da se sistematsko ojačijo in razvijejo politične in kulturne zveze našega naroda z ostalimi narodi.

Zavedajoč se svojega slovanskega značaja, mora naša država zastaviti vse svoje sile, da dokaže kulturne in civilizatorične sposobnosti slovanskega plemena.

terjavanja davkov vsaj preko zime; kjer pa to ni mogoče, naj se davek izterjava po obstoječih zakonskih predpisih (sredstva za produkcijo, kakor vozovi itd. naj se ne prodajajo na dražbah).

3. Narodna banka in Agrarna banka naj v današnjih časih povišajo svote za dajanje kreditov. Narodna banka naj v današnjem času ne odpoveduje kreditov svojim najboljšim klijentom. Odsek priporoča, naj se najde način, da pride med narod več denarja, ki pa mora imeti sigurno podlago.

Agrarna banka pa naj omili svoj sedanjí sistem pri izterjavanju dolžnih svot; tudi sistem dovoljevanja kreditov naj poenostavi, zlasti zadrugam.

4. Sedanji žitni režim, zlasti trgovino s pšenico, je treba reformirati in polagoma likvidirati in pripraviti pot svobodni trgovini.

Poskrbeti pa je treba za sredstva za odkup pšenice potom posojila ali na drug ugoden način. Žitne bone pa naj sprejemajo davčne oblasti tudi za plačevanje davka.

Dokler pa ta sistem obstoji, naj se ga organizira tudi v krajih, kjer ga doslej še ni bilo in naj se odkupuje tudi pšenica slabše vrste, zlasti tam, kjer boljša pšenica ne raste, seveda po primerni ceni. To pšenico lahko porabi država doma.

5. Izvesti je treba pametno kontrolo cen v celi državi, zlasti kar se tiče glavnih življenjskih potrebščin naroda. Ta kontrola naj veja v prvi vrsti za karteirane cene onega blaga, ki ga neobhodno rabijo kmetje in delavci. Ceno kruha in soli je treba tako, znizati, za prevoz najnujnejših potrebščin pa naj se prevozní tarif zniza.

6. Trgovinsko bilanco je treba napraviti z vsemi sredstvi aktivno; zato je treba podpreti izvoz naših pridelkov na primeren način. Otežkočiti pa je treba uvoz vsega blaga, ki nam ni potrebno oziroma ki ga imamo doma. Pri tem se je treba seveda ozirati na obstoječe trgovske pogodbe.

7. Podpirati je treba domačo industrijo in obrt; pri državnih dobavah morajo imeti domača podjetja prednost. Med ljudi pa je treba zanesti živo propagando za nakup domačega blaga.

8. Dosedaj izrečene kazni zaradi kršenja trošarinskih in gozdnih prestopkov je treba revidirati, kakor se je to že zgodilo glede tobaka. Način odkupa tobaka pa je treba omiliti. Siromašne kraje je treba preskrbeti s kurivom iz državnih gozdov in s premogom iz državnih rudnikov.

9. Agrarno reformo je treba izvršiti čimprej, v prvi vrsti na korist združnih zajednic.

Za omiljenje gospodarske krize

Gospodarski odsek parlamentarnega kluba se je takoj po svoji ustanovitvi bavil z vprašanjem, kako bi se dala omiliti sedanja težka gospodarska kriza, kolikor je takšno omiljenje odvisno od javne uprave. Po obširni razpravi je gospodarski odsek sprejel sledečo resolucijo:

1. Državni proračun je treba znižati, da bo v skladu z današnjo zmanjšano gospodarsko močjo naroda in z njegovo zmanjšano plačilno močjo.

Gospodarski odsek je mnenja, da bi državni proračun skupaj z banovinskimi proračuni ne smel biti večji kakor je bil državni proračun takrat, ko banovin še ni bilo; danes so namreč banovine prevzele velik del poslova in stroškov za stvari, ki so nekdanj bile stvar države in zato bi moral biti državni proračun temu primerno nižji.

V interesu ohranitve davčne moči naroda je danes bolj kot kdaj potrebno, da se vsi samoupravni proračuni maksimirajo in da se izdatki samouprav strogo nadzorujejo.

V državnem gospodarstvu je treba začeti uvajati največjo varčnost pri osebnih in materialnih izdatkih. Treba je opustiti tudi

vse investicije, ki niso neobhodno potrebne. Vse stroške je treba znižati in odobre naj se le najbolj potrebni izdatki za resnično neodložljive stvari.

Ravno tako si je treba prizadevati, da bodo ljudje varčevali tudi v svojem zasebnem gospodarstvu; to varčevanje je prvi in tudi najbolj učinkovit korak za olajšanje splošne gospodarske krize.

Diplomacija pa naj dela na to, da bo država še nadalje deležna reparacij, kakor to določajo mirovne pogodbe; ravno tako pa naj diplomacija dela na to, da bo tudi naša država deležna koristi, ki jih daje predlog predsednika Hooverja o moratoriju.

2. Narodu je treba znižati z obširno reformo državne in samoupravne davke. Ta korak je posledica zahteve, izrečene v točki 1.

Predvsem bi bilo treba znižati današnjo trošarino na vino in na žganje. Ta davek je treba izpremeniti ali pa popolnoma odpraviti, tembolj, ker so stroški za pobiranje tega davka skoro večji kakor pa njegov čisti donos; narod pa je za današnjo obliko tega davka silno občutljiv.

Omiliti je tudi treba današnji način iz-

Občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani

bo v sredo, 30. decembra 1931. ob enajstih dopolne v »Mestnem domu« v Ljubljani.

Spored:

1. Pozdrav in poročilo predsednika.
2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1930.
3. Sklepanje o izpremembi pravil.
4. Volitev glavnega odbora in računskih preglednikov.
5. Sklepanje o računskem zaključku in bilanci za l. 1930.
6. Sklepanje o proračunu za l. 1932.
7. Sklepanje o predlogih glavnega odbora.
8. Sklepanje o predlogih podružnic.
9. Slučajnosti in predlogi članov v zmislu 3. odstavka § 12. dr. pr.

Ljubljana, dne 9. decembra 1931.

Predsedništvo Kmetijske družbe v Ljubljani.

Oton Detela, s. r., predsednik.

Vesele božične praznike želita vsem bralcem in prijateljem »Kmetškega lista«

uprava in uredništvo

V kmečkem srcu

Za ogromnim Burgtheatrom, v neposredni bližini Parlamenta in impozantne stavbe mestne občine dunajske, bije kmečko srce. V veliki štirinadstropni stavbi zavzema ogromne prostore pritličja, I. in II. nadstropja. Skozi glavna vrata, ven in noter, skozi celo leto, vsak dan dopoldan, koraka nebroj kmetovalcev Nižje-Avstrijske. To je namreč njihova kmetijska zbornica, ki jo imenujejo »kmečko srce«. Ne samo radi tega, ker se lahko na tem mestu potožijo in iščejo nasvete v vseh gospodarskih vprašanjih, temveč v tem poslopju se odigrava celo gospodarsko življenje nižje-avstrijskih kmetovalcev. Stalna in neposredna zveza med vasjo in mestom, oziroma boljše rečeno med kmetovalcem in njegovim stanovskim zastopnikom, kmetijsko zbornico, povzroča in osposablja, da ta organizem ni mrtvo dete, temveč da je, kakor jo kmetovalci sami imenujejo »njihovo gospodarsko srce«!

Leta 1922 se je porodilo! Deželni zbor Nižje-avstrijske zvezne države je 22. februarja izglasoval »Zakon o ustanovitvi kmetijske zbornice«. Prvi predsednik zbornice je imel lakrat sledeči programatični govor: »V zahvalo za veliko avtonomijo, ki je z novim zakonom dodeljena kmečkemu stanu, hoče nižje-avstrijsko poljedelstvo in gozdarstvo poslej kot doslej z razumevanjem zadovoljevati potrebe dežele in države in jim zvesto služiti. Zbornica hoče delovati v polnem soglasju z deželno in državno vlado. Država in dežela lahko vedno in vsakrat računajo na našo neomajno pripravljenost sodelovati za blagor in povzdigo gospodarskega in javnega življenja. V zameno zahteva vsestransko podporo in priznanje od strani javnih oblastev.«

Zbornica je vzvišena nad dnevno strankarsko politiko. Blagodejno deluje, da se nasprotstva med posameznimi skupinami in stanovi ublažijo. Medsebojno razumevanje, spoštovanje, zaupanje in ljubezen je temelj gospodarske sloge in napredka. To je kažipot voditelj kmetijske zbornice.

Kmetijska zbornica zastopa in brani vsestransko in pred vsakomur celokupne stanovske interese. V zakonodaji ima odločujoč vpliv.

Dežela	Reifeisnovk	Mlekarskih zadrug	Prodajnih zadrug	Živinorej-skih zadrug	Specijalnih zadrug	Skupaj
Burgenland	113	49	6	13	4	185
Koroška	191	6	49	14	31	291
Nižje-avstrijska	563	608	54	290	72	1587
Gornja Avstrijska	283	23	21	9	27	363
Solnograška	74	—	—	—	—	74
Avstr. Štajerska	276	21	28	87	72	484
Tirolska	186	57	10	1	19	276
Vorarlberška	85	48	3	—	6	142
Skupaj . . .	1774	812	171	414	231	3402

Slična slika je v vseh drugih gospodarskih panogah. Ogromno strokovno delo, ki ga izvršuje dunajska kmetijska zbornica, kaže v resnici svoje plodove v vseh kmetijskih panogah. Izdrževanje ogromnega aparata, kar človek v prvem trenutku obsodi kot nepotrebno razmetavanje z kmečkimi žulji, se v tem slučaju vendar izplača. Precizno poznavanje in izdelovanje vsakega od nebroj kmetijskih vprašanj, po posebej za dotično panogo določenem strokovnja-

Brez kmetijske zbornice se ne sklene niti ena davčna odredba ali obremenitev, carinski odloki, tarifske in prevozne določbe, pristojbinske določbe, itd. Vse kar zadene kmečki stan, gre skozi Kmetijsko zbornico.

Dunajska kmetijska zbornica pa ni samo stanovski zastopnik, temveč je obenem in istočasno organ za povzdigo celokupnega kmetijstva. Razven agrarno-političnega razdelka, ima zbornica za vsako kmetijsko panogo poseben strokovni aparat: 1. Razdelek za pravne nasvete in pravno zaščito kmetovalca. 2. Kmetijsko šolstvo in praktična izobrazba kmetškega naraščaja; a) zimske kmetijske šole in tečaji; b) enoletne kmetijske šole; c) specialne kmetijske šole; d) gospodinjske šole. Šolstvo je bilo do sedaj v rokah deželne vlade. Po novi odredbi pa pride tudi celokupno kmetijsko šolstvo v delokrog kmetijske zbornice. 3. Razdelek za raziskovanje zemlje in gnojenje. 4. Razdelek za kmetijske stroje. 5. Razdelek za kmetijsko gradbo in izdelovanje načrtov. 6. Razdelek za kmetijsko delavsko vprašanje. 7. Razdelek za kmetijsko zadrugištvo. 8. Razdelek za promet. 9. Razdelek za kmetijsko propagando in izložbe. 10. Razdelek za omelioracijo tal. 11. Razdelek za splošno poljedelstvo, z odrazdelki: a) referat za žitarice; b) referat za krompir; c) referat za špiritno industrijo; d) referat za vrtnarstvo; e) referat za pridelovanje krme; f) referat za industrijsko rastlinstvo; g) referat za sladkorno peso; h) referat za rastlinske bolezni; i) referat za rastlinske škodljivce. 12. Razdelek za živinorejo z referati o: a) konjereja, b) govedoreja, c) svinjereja, d) ovčarstvo, e) perutninarstvo in zajčjereja, f) čebelarstvo, g) ribogojstvo, h) planinsko gospodarstvo (pašništvo), i) mlekarstvo. 13. Razdelek za vinogradništvo in sadjarstvo. 14. Razdelek za gozdarstvo.

Ves ta velik aparat služi za povzdigo Nižje-avstrijskega kmetovalca, ki ima skupno okrog 1.200.000 ha poljedelske zemlje. (Približno toliko kot ima Slovenija.)

Da je nižjeavstrijski kmetovalec na prvem mestu kmetijske organizacije v Avstrijski republiki, naj služi v dokaz statistika o kmetijskih zadrugah. Stanje koncem leta 1929:

ku, ima to dobro stran, da trditve in prinešeni dokazi stojijo neupogljivo pred vsakim, najostrejšim napadom. V tem tiči uspeh in ugled, ki ga avstrijski kmetovalci pridobivajo od dne do dne v javnem in političnem življenju.

Ne bi bilo slabo, če bi tudi naš kmetovalec imel takšno organizacijo, vpliv in moč v naši izključljivo agrarni državi...

Inš. J. Teršan.

Mladina

Zgornja Hudinja pri Celju. O Zgornji Hudinji se malo sliši. Je to prijazna vas, ki kaže, da v njej bivajo ljudje, ki hočejo naprej v duhu časa. Zbrali so se v gostoljubni hiši tov. Filipa Zupanca mladi fantje in dekleta, navdušeni po veliki kmetijski manifestaciji ob priliki tekme koscev v Celju. Tudi oni hočejo na plan, da pokažejo svetu, da so tu in hočejo, da doprineso na oltar napredka naše vasi toliko, kolikor zmore agilno društvo. Novo ustanovljeno društvo kmetijskih fantov in deklet v Zg. Hudinji je jasna priča, da kmetška mladina noče zaostati. Navdušenja, ki je vladalo ob ustanovitvi, ne srečamo povsod. Bilo je spontano navdušenje, ki preveva našo kmetško mladino za novo nestransko kmetško ideologijo. — Kmetška mladina, ti bodoči gospodarji in gospodinje, se že danes pripravlja na veliko nalogo za bodočnost.

Prijateljskega sestanka ob ustanovitvi novega društva sta se udeležila tudi tov. zvezin predsednik Kronovšek in tov. ravnatelj Gomišček iz Celja, kakor tudi tov. Jesenek in Humar. — Tov. Kronovšek kakor tudi Gomišček sta orisala pomen in cilj naših društev, nakar so fantje in dekleta iz Zg. Hudinje sami posegli v debato. Izvolili so si odbor in takoj tam pri priči nabrali nekaj dinarjev za prve potrebe. Pri tem moramo povedati, da je tov. Brumen Jakob iz Zg. Hudinje prvi daroval Din 20 v društvene namene.

Izbral se je sledeči odbor: Predsednik tov. Alojz Zupanc, podpredsednik Cigelšek Konrad, tajnik Fran Breclj, blagajničarka tovarišica Alojzija Kolenc. Pregledniki računov Golihleb Franc in Zupanc Franc.

Odborniki so: Zupanc Karel, Jakob Klokočovnik, Majcen Matevž, Kincil Ljudmila, Ivana Krulec, Zurej Marija.

Sedež društva je v gostoljubni hiši tov. Zupanca. Po zaključenem sestanku sta tov. Filip Zupanc in gospodinja pogostila vse navzoče z moštom in prigrizkom, tako da so se člani mladega društva počutili v tej hiši kot doma. Tov. Filipu Zupancu izrekamo za gostoljubje najlepšo zahvalo, a gospodinja stotero hvalo za pogostitev.

Z upanjem in uverjeni v uspeh zremo v novo društvo in mu kličemo naprej po začrtani poti! Člani bodite složni, ker v tem je naša moč in bodočnost kmetijskih domov.

Celje. Seja Pododbora »Zveze kmetijskih fantov in deklet« za celjsko okrožje se bo vršila v nedeljo, 27. decembra 1931. v klubski sobi hotela »Union«. Pričetek ob pol 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu je poleg organizacijskih zadev tudi razprava o prireditvi prosvetno-organizatoričnega tečaja v zimski sezoni. Prosim, da se seje vsi tovariši odborniki brezpogojno udeležijo.

Ivan Kronovšek ml., tč. predsednik.
Zg. Hudinja pri Celju. Tukaj se je pred kratkim vršil sestanek kmetijskih fantov in deklet iz Zg. Hudinje in okoliških vasi, kjer se je sklenilo, da se ustanovi »Društvo kmetijskih fantov in deklet«. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil izvoljen tovariš Alojz Zupanc. Kakor že po mnogih vaseh, tako bo tudi novo društvo na Zg. Hudinji imelo važno nalogo, nuditi kmetški mladini vsestransko izobrazbo in zabavo. Upamo, da se bodo vsi zavedni fantje in dekleta resno zavzeli, da bo tudi njih društvo eno najagilnejših in jim pri tem stremljenju želimo mnogo uspeha. — B.

Orla vas. Knjige zastoj se danes nikjer ne dobe. Tukajšnja knjižnica »Društva kmetijskih fantov in deklet« — Zimzelen« pa izposojuje knjige proti mali odškodnini. Knjižnica

je preurejena in šteje nad 350 knjig. Izbira je za stare in mlade. Vsak lahko dobi, kakršnekoli želi. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo in praznik od 2—4 ure popoldne. Poslušajte se jih pridno sedaj v zimskem času, ko je več časa v dolgih večerih. Knjige vam razširjajo znanje, so vam pa tudi v prijetno razvedrilo. Poleg lepšega števila knjig so na razpolago tudi razni listi in revije, kakor: Kmetijski list, Gruda, Zadržni vestnik, Ženski svet, Kmetovalec, Sadjar in vrtnar, Zdravje, Uspěhi, Domači prijatelj itd. Tudi tamburaški odsek je pridno na delu in zbor ima zopet redno tamburaške vaje dvakrat na teden. S 1. decembrom si je društvo zopet vpostavilo radio, ki je počival skozi celo poletje ker bi radi preobilice dela ne imel poslušalcev. Slednji so se v zadnjem času pomnožili, ko je več časa za to. Kdor ga želi poslušati, ali kdor ga še ni čul, naj pride.

Vsem naročnikom Kmetijske Matice sporočamo, da bodo letošnje knjige, ki so se radi nepredvidenih zaprek znatno zakasnile, dotiskane do novega leta in takoj razposlane vsem, ki so jih naročili. Prepričani smo, da bomo člani Kmetijske Matice tudi letos s knjigami prav zadovoljni, ker niso samo lepe, temveč predvsem koristne. Ker je tiskarih nekaj izvodov več, kot znaša število prijavljenih članov, sprejemamo še nova naročila, seveda le toliko časa, dokler nam majhno število odvisnih izvodov ne poide.

Žepni koledar za leto 1932, okusno in trepžno vezan v celo platno, stane samo Din 10,—, po pošti Din 11,—. Pri naročilu vsaj 5 komadov 20 odstotkov popusta. Ga toplo priporočamo!

Glinje pri Braslovcah. Tudi pri nas smo dobili za božične praznike hud mraz, kakršnega nismo pričakovali. Mrzlo je tako, da se moramo kljub temu, da imamo še zunaj polno dela, stiskati okoli toplih peči, katerih vrednost znamo ceniti šele v zimskem času in opravljamo vsakovrstna hišna dela. Prav posebno pogrešamo kakšne knjižnice, ker lastnih knjig nam kaj hitro zmanjka, da bi si jih pa v sedanjem času kupovali, tega še misliti ne smemo. Zato bi bilo prav potrebno, ko bi se pri nas ustanovila knjižnica ali še boljše izobraževalno društvo. Saj je tudi pri nas dosti fantov in deklet, ki bi bili zmožni ustanoviti in voditi takšno društvo. Samo začetki bo treba!

Braslovce. Kakor povsod, tako smo imeli tudi v naši občini še nekaj takšnih zagrizencev, ki so hoteli ob času volitev vplivati na volilce, naj bi ne šli volit. Ti ljudje nikakor ne morejo pozabiti strankarske dobe, ko se je kmet ščuval proti kmetu le radi strankarske prikladnosti in ko so nekateri ljudje delali le razprtije in ničesar drugega. Vsa nagovarjanja, da bodo prišli zopet stari dobri časi, če ne bodo volili, niso pomagala, ker vsi dobro vedo, da le v edinosti in slogi se da nekaj napraviti in ker ljudje nočejo več starih strankarskih razprtij in klerikalnega strahovanja. Med ponesrečenci celjskega avtobusa, v katerem je trčil savinjski vlak v Medlogu pri Celju, je bil tudi tukajšnji posestnik in krojaški mojster g. Ivan Krete, ki je po dobljenih težkih poškodbah v bolnici umrl. Prepekljali so ga domov in je bil pokopan na tukajšnjem pokopališču ob veliki udeležbi ljudstva. Njegova tragična smrt je pretresla vso okolico, ker je bil pokojnik splošno priljubljen. Naj mu bo zemlja lahka, preostalim naše iskreno sožalje!

Št. Pavel pri Preboldu. Ciril-Metodova družnica je priredila v soboto 19. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo 20. t. m. ob 3. uri popoldne igro »Učiteljica«, komedija v treh dejanjih, v dvorani g. Pika. Uspeh kakor tudi obisk igre je bil povoljen. Pozna se pač, da se tu obratuje tkalnica in da še ljudje lahko nekaj zaslužijo, drugače bi bile razmere še slabše kakor so. — Tukajšnji kmetje so pred

prazniki in že prej, poklali mnogo goveje živine in prašičev za nadrobno prodajo, ker ni kupcev, in tudi če so, plačajo tako nizke cene, da kmet dobi komaj naplithno. Govedina se je prodajala nekaj časa po 8 Din kg, svinjina pa po 20 Din kg; zadnje čase pa še ceneje, ker se cene vedno padajo in ljudje s strahom gledajo v bodočnost. Upajmo pa, da gremo boljšim časom nasproti.

Orla vas. Dne 15. decembra t. l. se je na naši ljudski šoli pričel pouk Kmetijske nadaljevalne šole in sicer II. letnika. Šola bodo menda obiskovale tudi dekleta, kar bi bilo le pozdravljati. Naš smoter mora biti vedno: čimveč izobrazbe kmetijski mladini, da bo v tem oziru dobro podkovana za prihodnje čase, ki bodo zahtevali vedno več znanja od našega kmetijskega človeka. Šolo vodi g. upravitelj g. Josip Jarh, ki se vedno potrudil za dobrobit kmetijskega stanu. — Kmetiska sokolska četa je proslavila 1. december kot narodni in sokolski praznik s predavanjem v tukajšnji šoli. Predaval je prosvetar brat Jarh o postanku naše države. Predavanje je bilo prav dobro obiskano in je žel predavatelj mnogo odobravanja. — Na praznik 8. decembra je priredil naš Sokol tudi Miklavžev večer v dvorani g. Kapuša na Groblji. Sv. Miklavž je obdaroval ob 3. uri popoldne otroke, ob 7. uri zvečer pa odrasle. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana, seveda postajajo današnje prireditve skromnejše radi občutne denarne krize.

Voščila naših fantov-vojakov!

Slovenski fantje služeči pri 21. pešpolku »Cehoslovaškem« v 2. četi 1. bat. v Skoplju želijo vsem naročnikom, čitateljem in čitateljicam »Kmetijskega lista« veselo Božične praznike, ter veselje, srečno in zadovoljnosti polno Novo leto! Alojzij Hočevar, Zapoge pri Kranju; Justin Slanovec, Gustelj Sedušek, Tunjice pri Kamniku; Ivan Sajc, Jezersko nad Kranjem; Viktor Lipovec, Jarše pri Domžalah; Janez Sinkovec, Kokra nad Kranjem; Ivan Podbevšek, Krašnje Brdo pri Lukovici; Valentin Špendal, Brezje pri Tržiču; Jakob Hrovat, Vošče pri Radovljici; Vodopivec Anton, Roje pri Št. Jerneju; Franc Ravnik, Bohinjska Bistrica; Rudolf Bartolj, Loški Potok; Pavel Vodičar, Zdenska vas, Dobro polje; Vinko Suštar, Dobro polje; Joško Gorjanc, Bolšтина pri Celju; Franc Krašovec, Vrhnika; Mirko Praznik, Brezdno ob Dravi-Maribor; Pušnik Mihael in Javornik Mihael s Celjskega okruha. — S 3. čete Bohinc Filip iz Zapog; Janez Bilban z Vodice nad Ljubljano; Franc Krničar, Jezersko nad Kranjem. — Z 10. čete Andrej Štern, Aljaž Franc iz Zapod in Ivan Lavrač z Moravč. — Slovenski fantje 2. čete, 1. bat., 21. peš-puka.

Vsem čitateljem in čitateljicam »Kmetijskega lista, slovenskim fantom, dekletom in znancem želimo »Veselo Božične praznike in srečno Novo leto« slovenski fantje-vojaki 1. prikomandovane čete 2. pešad. polka v Beogradu: Joško Rajšp, Danil Gabrovec, Matija Šinkovec, Ludvik Rode, Andrej Jernejčič, Franc Perko, Janez Debevc, Franc Petrič, Anton Bogataj, Joško Mihelčič, Franc Petkovšek, Janez Rastresen, Franc Rihar, Aloiz Žavbi, Anton Rozman, Rudolf Dobovšek, Franc Korošec, Karol Zvezda, Ivan Langus, Mirko Slanič, Jože Čevce in Verdnik Hanzi.

Pri slabem počutju je naravna »Franz Josefova« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkocine in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo sočasno prav milo učinkovanje »Franz Josefove« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Volitve v senat.

Nase narodno predstavništvo obstoja iz poslanske in senatorske zbornice. Senatorske volitve se vršijo 3. januarja 1932. Za našo banovino je potrjena naslednja kandidatna lista:

1. dr. Ravnihar Vladimir, odvetnik, Ljubljana.
2. dr. Novak Fran, odvetnik, Ljubljana.
3. dr. Rajar Janko, veterinarski delegat v pok. na Dunaju.
4. dr. Ploj Miroslav, veliki župan v pok. v Mariboru.

Namestniki:

1. dr. Goričan Alojzij, župan, Celje.
2. Pirc Ciril, župan, Kranj.
3. Sanein Ivo, kmetijski svetnik v pok. Ljubljana.
4. Zadavec Jakob, industrijalec iz Središca.

Delavsko vprašanje naše banovine.

Odkar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opaziti rapidno napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo manjše nego istega datuma lanskega leta:

15. avgusta za 2794 delavcev,
1. septembra za 4591 delavcev,
15. septembra za 4669 delavcev,
1. oktobra za 5468 delavcev,
15. oktobra za 6821 delavcev,
1. novembra za 9119 delavcev,
15. novembra za 10.577 delavcev,
1. decembra za 11.023 delavcev.

Tudi za poostritev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci nego ženske. Na eno odpuščeno žensko odpade že več kot 6 odpuščenih moških delavcev mesto nekdanjih štirih. Na vsako zavarovano žensko pa odpadeta samo dva zavarovana moška delavca.

O pridelovanju in kupčiji krompirja.

(Sreski kmetijski referent Prevalje).

Da spada krompir med najkoristnejše kmetijske rastline in da ga potrebuje za hrano revež kakor bogataš o tem ni dvoma. K nam v Evropo so ga prinesli Španci in Angleži okrog leta 1564. Po njivah so ga začeli saditi šele od leta 1770. naprej. Spočetka se je krompir polagal za krmo samo živini. Splošno soditi in uživati so ga začeli naši predniki okrog leta 1868, ko so se vzrojile že nekatere boljše vrste. Ker raste krompir v vsaki zemlji, da je le primerno zrahljana, ga danes sadi vsak, ki razpolaga le z malo površino zemljišča. Danes ko je splošna svetovna kriza, se vkljub temu krompir dobro vnove in tudi povpraševanje po dobrih vrstah je na dnevnem redu. Marsikateremu kmetovalcu je letošnje jesen ravno prodaja krompirja bila velika pomoč. V Dravski banovini je splošno znano, da prideamo najokusnejši krompir, po katerem radi sežejo tudi inozemski kupci. Da se kupčija krompirja poveča naj služi v opozorilo naslednje: Naši trgovci s krompirjem se često pritožujejo, da je krompir v nekaterih krajih Dravske banovine močno degeneriran, kar povzroča slabo kupčijo in tudi škodo producenta. Da se izognemo tej napaki, bo na mestu izmenjava krompirja iz kraja v kraj in skrb za nabavo dobrih semenskih vrst po katerih je s strani trgovcev veliko povpraševanje. Znano je, da ako sadimo eno in isto vrsto krompirja po več let na eni in isti zemlji, da nam krompir izrodi t. j. degenerira. Priderek je majhen, kvaliteta slaba.

V interesu kmetovalca je, da pridela lep in zdrav krompir. V dravograjškem srezu ima dobro ceno krompir vrsta »Schneeflocken« in roza krompir. Pri vsem omenjenem naj tudi tu velja stari pregovor »Kakršna sotev takšna jetov«.

Dopisi

Vuzenica. V nedeljo 13. t. m. se je vršilo v tukajšnji šoli predavanje po radiju o živinoreji. Kakor znano je predaval odlični kmetijski strokovnjak kr. banske uprave gosp. ing. Zidanšek. Predavanje je bilo za prvič dobro obiskano. G. šolski upravitelj Volmaier bo poročal na kr. bansko upravo kdaj bi bil najprimernejši čas za bodoča predavanja. Po radiju predavanju je sledilo predavanje sreskega kmetijskega referenta iz Prevalj o splošnem kmetijstvu. Tudi to predavanje je bilo dobro obiskano. V Vuzenici se bo v najkrajšem času ustanovila tudi živinorejska zadruga. Kmetovalci so kr. banski upravi hvaležni, ker je pokrenila tako važno akcijo t. j. kmetijska predavanja po radiju, ki so v veliko korist za našega kmetovalca.

Pregrad ob Kolpi. Letošnje leto je tudi Poljansko dolino zadela silna suša. In čim bolj se približuje zima, tem trše občutimo vse zlo in posledice te suše. V vsaki hiši in družini s skrbjo gledajo in premišlujejo, kako se bodo pretolkli skozi zimo. Povsod manjka živeža; manjka ga ne le ljudem, tudi živina je prav občutno prizadeta. V tem pogledu je zato javna pomoč nujna in takoj potrebna. 5 občin šteje ta naša Poljanska dolina. Pri posledicah suše ni bila izvzeta niti ena sama vas katerekoli občine. Sleherni, ki resnice ne zatajuje, mora brez odloga pritrčiti dejstvu, da so bili vsi naši pridelki od sile prizadeti. Vse to mizerno stanje v naši dolini smo že parkrat prikazali v »Kmet. skem listu«. Tudi smo ob takih prilikah že ponovno povdarili, da je naše ljudstvo potrebno podpore in pomoči. Doslej pa še ničesar prejeli nismo ter radi tega z vsakim dnem bolj in bolj zaskrbljeno zremo v bližnji je dni. Večkrat beremo v časopisju o različnih javnih podporah in dajatvah za kraje prizadete od suše. In vsakokrat bolj in bolj upravičeno prištevamo tudi našo dolino med one, ki so nujne pomoči takoj potrebne. Upamo, da nas razni podporni odbori ter odbor »Rdečega križa« ob naših prošnjah ne bodo

prezrli, temveč upoštevali z vso resnostjo. Da, »dvakrat da, kdor hitro da!«. Naša Poljanska dolina, od tujcev priznana kot »Mala Švica«, je v vsej resnici lepa in dobra dolina, toda letošnje leto nam, prizadeta od suše, ni mogla dati niti toliko, da se pošteno preživimo, do setve, kaj šele do žetve. Zato pričakujemo od merodajnih strani potrebne podpore, kakor tudi upamo, da tale naš dopis ni »glas vpijočega v puščavi«. — Prizadet.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni listi hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 4/23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Novice

Ako ste prejeli od uprave »Kmetškega lista« opomin, za poravnavo naročnine, Vas prosimo tudi tem potom, da ne odlašate s plačilom.

Nj. Vel. kralj in kraljica sta pretekli teden odpotovala v Pariz. Ob prihodu v Pariz ju je na kolodvoru pričakal naš poslanik ter zastopnik pariške občine.

Pri sankanju si je zlomil nogo 9-letni Stanko Kramar iz Sv. Jakoba.

Poroča in krst obenem. Redek dogodek so te dni obhajali v Šoštanju, kjer sta se vzela neki rudar in neka Nemka. Ob poroki je bila nevesta tudi krščena.

ZIMA JE TU — mraz pritiska. Našim bralcem in naročnikom priporočamo nakup blaga za zimske suknje in obleke pri znani domači tvrdki FR. NOVAK v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 15 (nasproti nunski cerkvi). Tu kupite najbolje in poceni!

Edvard Kukec †. V Zalcu je v četrtek popoldne pretekli teden umrl v starosti 60 let znani narodni in gospodarski delavec Edvard Kukec. Pokojnik je bil pomembna osebnost v žalskem in sploh vsem savinjskem narodnem življenju. Vse svoje razpoložljive sile je vložil v delo za splošni napredek v gospodarstvu in kulturi. Vrlemu možu bodi ohranjen časten spomin!

Na stopnicah se je smrtno ponesrečila 70-letna prevzitarica F. Ruprecht. Na stopnicah ji je spodrsnilo ter je padla par metrov globoko.

Požar je v par urah uničil gospodarsko poslopje posestnika Renarta iz Podgore pri Slovenjgradcu. Z veliko muko so komaj rešili živino.

V Novem Celju so zgradili in uredili novo bolnico za umobolne. V svoje prostore more bolnica sprejeti do 100 bolnikov.

Vračajo se. Pretekli teden se je vrnil iz Argentine večji transport naših izseljencev. Potovali so na državne stroške. Prinašajo žalostne novice o naših ljudeh, ki komaj čakajo da se vrnejo v svojo domovino.

V Ljutomeru je ogenj upepelil del gospodarskega poslopja Srleševce. Kako je požar nastal, ni znano.

Živega kozoroga je vjel vneti lovec F. Krašnja z Jesenic. Ko se je mudil na lovu na gori Rožešci, se je mirno približal kozorogu ter ga prijel.

V Sp. Hočah pri Mariboru se je primerila težja nesreča. Sedemletni Veseljev sin je z lovsko puško po nesreči ustrelil lovca Štera, ga zadel v glavo ter mu prebil senca in del obraza.

Zopet žrtev noža. V prepiru je zabodel neki mladenič 27-letnega mesarja Alojzija Pungartnika od Sv. Primoža pri Ljubnem z nožem v desno pleče in mu prizadel veliko krvavečo rano. Pungartnika so prepeljali v celjsko bolnico.

Ivan Albrecht:

Bela srajca.

(Legenda.)

(Nadaljevanje.)

8. poglavje.

Domov.

Brez nezgod in kakor zmagovita četa so kristjani pod menihovim vodstvom potovali domov. Tu in tam se je kdo odcepil ter je mahnil po najbližji poti k svojim. Vsak se je iskreno zahvaljeval menihu in želel vedeti, odkod je in iz katerega samostana, da bi se mu mogel vsaj kdaj pozneje oddolžiti, toda menih je vsako pojasnilo vedno odklanjal, češ, da je Bog plačnik za dobra dela in da on kot redovnik ne potrebuje na svetu ničesar.

Pod Ljubljano sta ostala od vseh samo še Henrik in menih skupaj, a tedaj se nenadoma odloči zadnji:

»Tako, dragi vitez, tu gresta najini poti vsaksebi. Srečno potujta domov in zdravi ostanite!«

Vitez Henrik je na moč prigovarjal menihu, naj gre z njim in naj bo, če že noče sprejeti ničesar drugega, vsaj priča veselega svidenja, toda menih je tako spretno odklanjal vse Henrirove ponudbe, da se je končno vitez moral vdati.

»Verjemite, častitljivi redovnik, da ste me hudo užalostili,« pravi nazadnje Henrik, »ker ste vse moje prošnje odklonili.«

Menih obmolkne kakor bi kaj posebno vneto in važno premišljeval, potem pa pravi:

»Če me že na vsak način želite nagraditi, bi želel krpico vaše čudovite bele srajce. Ljub in drag spomin mi bo na to najino dolgo potovanje.«

Vitez takoj odreže kos bele srajce in jo izroči menihu, nakar se poslovita in odideta vsak svojo pot. Na Gorenjskem se vitez vstavi pri gostoljubnih znancih, ki z občudovanjem poslušajo njegovo zgodbo in mu tako prijateljsko toplo prigovarjajo, da ostane pri njih nekaj dni, menih-Hilda pa vzdržena nadaljuje svojo pot in pride precej pred Henrikom domov, kjer odloži meniško obleko, skrbno skriva košček vitezove srajce in čaka soprogovega povratka.

Grajski sprejmo Hildo kakor tujko in pritepenko. Nihče je ne pozdravi, nihče ji ne privoči prijazne besede. Od nekdanje imela Hilda navado, da je rada šla večkrat pogledat v grajsko grobnico, kjer je pomolila za pokoj rajnih, ko pa je zdaj stopila na ta mrko-sveti kraj, je zapazila tam drobno, majčkeno rakev, ki je pred njenim odhodom ni bilo. Zdrznila se je; kajti spomnila se je Djaur bega in tistih dni, ko je navadno Amanda kakor senca spremljala tega čudnega gosta. Vsiljevale so se ji maščevalno porogljive misli, vendar se ji je inako storilo, ko je zaslutila, kam je padla ponosna Amanda. Nehote jo je premagalo ganotje in ji je zapolzela solza po licu, ko hipoma začuje za seboj.

»Oho, tak smo te le ujeli, golobička nedolžna!? Je bila kri res močnejša od tvojega poltnega veselja, ali pa se je mogoče ljubeznivi ljubček naveličal tvoje pohote in te je odslovil?«

Gospa Hilda se kakor od strele zadeta ozre in ugleda Amando, ki se v besni zmagovitosti

strupeno reži za njo. Noge se ji tresejo in niti besede ne more izustiti, tako jo zadene nepričakovana obdolžitev, Amanda pa sika:

»Si mislila, da ne pride tvoj greh na dan, pa si podvalila mrtvo dete na pristavi! Sram te bodi! Ubogi Henrik! Blagor mu, da ga je pokosil turški meč! Stokrat boljše zanj tako! Kako bi sedaj siromak prenašal takšno sramoto, če bi se vrnil!? Le pomislite in pogledjte!«

Ta hip se vsuje roj grajske služinčadi v grobnico in strmi in zavija oči ter bolj ali manj odločno psuje gospo Hildo, ki se trese po vsem telesu in komaj še izpove:

»Vitez Henrik se v kratkem vrne in meni bo lahek obračun z njim! Kdo pa leži v tej mali krsti, veš gotovo edino Ti, Amanda!«

Amanda sikne kakor kača, toda reči ne utegne nobene besede več; kajti gospa Hilda omahne in se kakor brez življenja sesede.

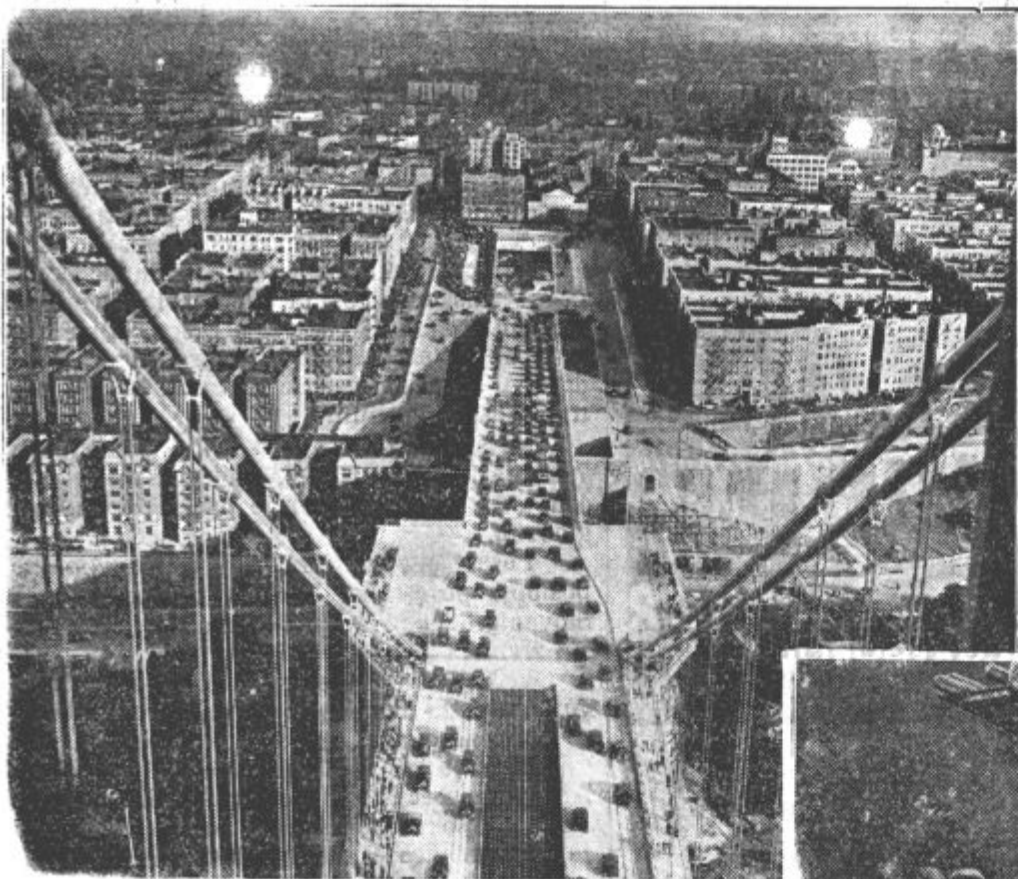
Služinčad se prestraši in tudi gospodično Amando za trenotek premaga groza, najbolj pa je presunjena Vitalija, ki poklekne k gospe in jo začne prositi odpuščanja:

»Jaz sem kriva, samo jaz, ki vas nisem hotela spremljati, moja zlata, blaga, dobra! Vse bom povedala, vse bom popravila, samo odpuščite!«

Gospodična Amanda plane in jo udari z bičem po obrazu, da je naenkrat vsa krvava.

»Odnese te kačo!« šikne hlapcem, ki zmedeni ne vedo, ali naj pograbbijo dekle ali celo lepo grajsko gospo. Nihče se ne gane, ko zadone od nekod trompete.

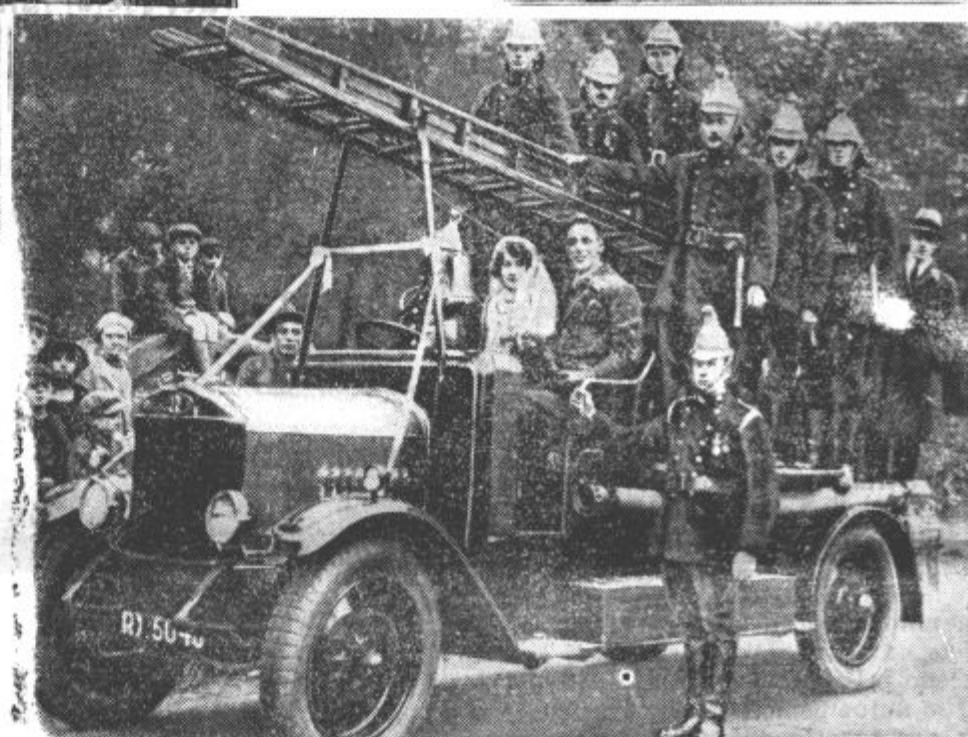
Amanda se strese. Ali je mogoče res, kar je pravkar napovedala Hilda?

Promet na največjem mostu Amerike. — 1450 metrov dolg most preko reke Hudson so nedavno izročili prometu. Most veže Newyork z New-Yersey-em.

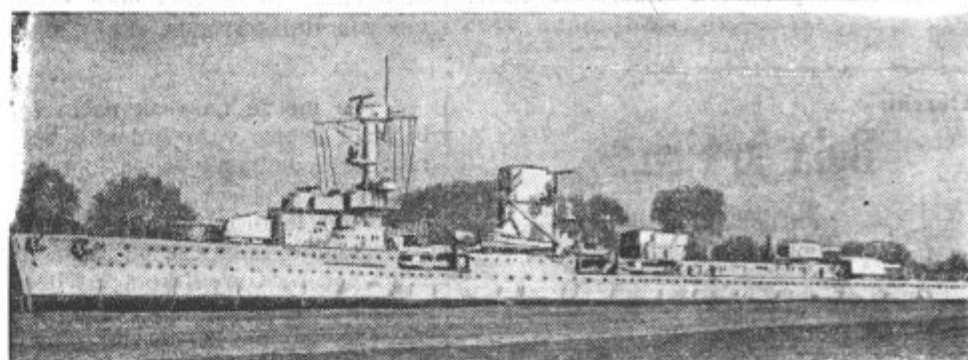
Markov trg v Benetkah pod vodo.

Gasilčeva poroka. Načelnika gasilcev Higgs-a v Readingu (Anglija) so njegovi tovariši odpeljali k poroki na gasilskem vozu.

Spomenik 17 ponesrečenim rešilecem.

V mestu Harbour (Anglija) so odkrili spomenik posadki rešilnega čolna, ki pa je na viharnem morju sama potonila. Poto pilo se je 17 mož.

Nova nemška križarka »Leipzig«. — Meseca oktobra je v Wilhelmshavenu nastopila svojo službo nova nemška križarka »Leipzig«. Nova križarka ima samo 1 dimnik.

Pogled na mesto Bagdad. Bagdad je danes glavno mesto nove arabske kraljevine Irak v srednji Aziji.

Pes kot pomočnik za gluhoneme. V Nemčiji se je posrečilo psa izučiti tako, da vboga gospodarja samo na njegove znake.

Z mezdami za gozdne delavce je ušel. Iz Litije poročajo, da je neki Milevković, doma nekje iz okolice Banje Luke, pri gospodarju in lesnem trgovcu Strmanu iz Šmartnega pri Litiji dvignil denar za gozdne delavce. Toda njegovi tovariši so ga zaman čakali. Z denarjem je pobegnil. Oblast pa ga je kmalu izsledila.

V Beogradu je pretekli teden izbruhnil ponočni požar, kakršnega že dolgo ne pomnijo. Ogenj je popolnoma uničil velike mline tvrdeke Popović. Škoda znaša, okoli 10 milijonov dinarjev.

Skala ubila dečka. Nad vasjo Breznico na Gorenjskem se je pred leti dvakrat utrgala ogromna gmota, približno čez 1000 kubičnih metrov proda, a pozimi in pomladi se skale še vedno trgajo. V ponedeljek se je plazil s svojo mlajšo sestrico 8-letni Zupan Filip, sin tovarniškega delavca, po nevarnem terenu. Nankrat se je odtrgala velika skala, ki je nesrečnemu dečku glavo skoro preklala in je obležal na mestu mrtev.

Obupen beg pred volkovi. V severni Dalmaciji je zavlada zadnje dni hud mrz in so začeli prihajati z Velebita v doline sestradani volkovi. Seljak Joso Barčić iz Jasenice pod Velebitom se je zvečer vračal z vozom domov, kar je pričel njegov konj divje hrzati, nato pa se je že spustil v divji beg. Kmetič se sploščka ni zavedel, za kaj gre, hip nato pa je že začul za seboj tuljenje volkov. Ves preplašen je sam pognal konja v še huiši dir. Pričeli so skakati nanj ter ga spravili na tla. K sreči se je prav tedaj pojavil na cesti avtomobil in so se volkovi svetlobe in ropota prestrašili ter pobegnili v noč. Barčić je bil že stekel do domače hiše, ko pa se je vrnil, je našel konja precej razmesarjenega; volkovi so mu odtrgali iz stegna kose mesa.

Smrt v premogovniku. V državnem premogovniku Brezju pri Sarajevu se je zrušila plast premoga in prsti na rudarja Rusima Paviča in mu stisnila prsni koš. Tovariši so ponesrečenca odkopali, a je Pavič kmalu nato izdihnil.

Koniška kmetiška nadaljevalna šola je te dni pričela svoj drugi letnik. Letos poseča šolo 25 mladeničev iz vse okolice.

Na letališču nekje na Angleškem se je zgodila nenavadna tatvina. Medtem, ko se je lastnik nekega letala nahajal v gostilni, je neznan uzmovč sedel v njego aeroplan ter z njim odfrčal. Iskane je bilo zaman. Toda tatu se je kraja otepla, zmanjkalo je bencina in moral je na zemljo, kjer ga je policija prijela.

Morajo piti vino! Španska vlada je ukazala, da morajo gostje v hotelu ali krčmi, kadar zahtevajo kosilo ali večerjo, popiti zraven tudi najmanj četrt litra španskega vina.

Pri Dagenhamu na Angleškem se je pripetila večja železniška nesreča. Pri tem je bilo več oseb mrtvih, več pa ranjenih.

Žel. progo Lastva—Bileče so te dni otvorili.

S sekiro razsekal taščo. Kmet Gjuro Gonan iz Otočca pri Križevcih je živel že dolgo v neprestanih preprih z ženo in taščo. Sovraštvo je privedlo končno do groznega umora, ki ga je izvršil Gonan v četrtki na dvorišču pred hišo. Ko je hotela njegova tašča Kata Jajić gnati živino napajat, jo je Juro napadel s sekiro in ji zadal šest smrtonosnih udarcev. Tri krat ji je presekal lobanjo, s četrtim udarcem desno roko, s petim pa trebuh. Krvooločni zet je pobegnil in ga še niso izsledili.

Krava požrla 4000 Din. Mesar F. Kocijan iz Greberanca pri Križevcih je spravil denarnico s 4000 Din v slamnjačo tako, da žena ni vedela za denar. Žena je zamenjala staro slamo s svežo, pa ni opazila denarnice in jo vrgla s slamo vred v jasli. Tako so krave pojedle tudi 4000 Din. Ko je žena zvečer možu povedala, da bo na sveži slami udobno spal, je bil ves iz sebe. Prišel je tako ob vse prihranke in vse tarnanje mu ni nič pomagalo.

ZA ZIMSKE SUKNJE IN OBLEKE
najboljše češko in angleško blago
kupite le pri znani domači trdki
NOVAK v **Liubljanu**
NA KONGRESNEM TRGU 15
(NASPROTI NUNSKÉ CERKVE)
NAJCENEJE!

Za 5 Din škode — dve leti ječe. Brezposelni delavec S. Jevtić je v Smederevu ponoči razbil šipo v delavnici nekega ruskega emigranta. Dežurni stražnik je početje opazil ter preprečil tatvino, ki jo je delavec nameraval. Sodišče je Jevtića obsodilo na dve leti ječe, dasi je storil škode komaj za celih 5 Din.

Tri roparje ugnal. V Starem Siveu v Vojvodini je posestnik H. Schadt kratko obračunal z napadaleci. V noči se je vračal domov. Predenj so stopili trije neznanci ter od njega zahtevali denar. Prvega je posestnik oplazil z gorjačo, da se je zgrudil nato pa je nameraval še ostala, ki sta pa k sreči pravočasno odnesla pete. Zatem je mirno nadaljeval pot proti domu.

Zalostna svatba. Iz Pariza poročajo o žalostnem koncu neke svatbe s plesom. Svatje, ki so se bili zbrali ob poroki, so plesali vso noč od sobote na nedeljo. V nedeljo zjutraj pa se je pod plesalci vdrl pod in vsi so zgrmeli v nižje nadstropje. Dve osebi sta bili mrtvi, nad 50 pa ranjenih.

>Tesla štorasta,« zavpije nad služinčadjo, »ali ne bo nihče pogledal, kdo se bliža gradu?«

Star hlapec se prestopi in odide, pa se kmalu vrne:

>Truma viteških ljudi gre proti mostu. Ali naj odprem?«

Služinčadi se poloti radovednost. Kakor da gospodične Amande sploh ni več, planejo ljudje venkaj in se razgube po dvorišču, po stolpu in po obzidju.

>Imenitna gospoda prihaja,« sodijo nekateri po sijajnih opremah.

>Snubit grede Amando,« menijo drugi.

>Gospod, gospod!« premaga zdajci vse druge glas starega hlapca, ki hiti vitez nasproti. Kakor vojvoda zajaha na grajsko dvorišče vitez Henrik, obdan od čete raznega plemstva, ki se mu je ponudilo za spremstvo. Služinčad prevzema konje in jih odvaja v hleve. Vse hiti in bega ter se previdno izogiba gospodarju, da ne bi bilo treba odgovoriti na vprašanje, kje je gospa Hilda in kaj je z njo.

Končno pridrži vitez Henrik starega hlapca:

>Je gospa zdrava?«

Starcu se šibe kolena:

>So in niso,« zajeclja in pristavi:

>Doli spodaj so gospa — v grobnici — in gospodična Amanda tudi.«

Henriku se rdeče zasveti pred očmi:

>V grobnici, praviš?! Kaj se je vendar zgodilo, človek, govori!«

Z obema rokama strese hlapca, ki se zamaže kakor omalčič snop in javlja in se čmeri, da

ga Henrik nazadnje izpusti in skokoma zdirja v grobnico.

>Ako le zineš, te zmeljem v prah!« sliši krikniti Amando, ki ji odgovarja samo pretrgano ihtenje Vitalijino.

>Zakaj taka jeza?« se začudi Henrik in Amanda se splašena ozre.

>O, Bog te sprimi, dragi bratranec!« se odločno obvlada in mu stopi nasproti >Vidiš, hotela sem ti prihraniti vsako nevoljo, ko sem slišala, da prihajaš, a si me prehitel.«

Vzlic Amandini spretnosti opazi vitez na tleh ležečo žensko, stopi bliže in spozna svojo soprogo.

>Hilda!«

Bliskoma šine k njej, poklekne in jo jame klicati in buditi, medtem ko se Amanda medlo opravičuje:

>Vprav to je bilo, kar sem ti hotela prikriti. Hilda se je bila malo prej tako razburila, da nam je tukajle omedlela, vendar se nič ne boj, ker bo kmalu vse dobro.«

>Oh, gospod, milost, milost,« zavije Vitalija in vkljub Amandinim pretečim pogledom poklekne na drugo stran k gospe Hildi, toda vitez Henrik se ne zmeni zanjo in je niti ne sliši. Tedaj odpre gospa Hilda oči:

>Henrik!«

Tako blažen, tako topel in zvesto vdan je njen glas, da se vitez nehote domisli meniha tam doli na turskem dvoru, ko je slavil zvestobo njegove soproge.

>Hilda, življenje moje, kaj je vendar s te-

boj?« jo vzame v naročje, jo začne poljubljati in jo kakor dete odnese iz grobnice, za njim pa moleduje okrvavljena Vitalija:

>Milost, gospod, milost, vse bom povedala.«

Amanda ostane par trenutkov sama v zatohlem mraku. Stotero misli jo preganja, naklep zamori naklep in kakor nad strašnim prepodom se zdi sama sebi. V hip se ji zazdi, da bi pobegnila in skrila svojo sramoto kamorkoli, vendar se noga ne gane. Pred to krotko stvarco naj bi bežala in se ji vdala, ji priznala, da je premagana?!

Odločno odkima z glavo in odide pozdravljat došlo plemstvo. Kakor da je ne moti niti ena sama senca, opravičuje bratranca, češ, da ga za par trenutkov zadržujejo nežne vezi. Potlej zabava, govori, vprašuje, pojasnjuje ter še vmes ukazuje služinčadi, da pripravi vse, kar se spodobi za proslavo gospodove vrnitve.

Končno se vrne k družbi vitez Henrik z gospo Hildo, ki jo lahko senči pravkar prestana bolečina, tako da je njena lepota še vse nežnejša in bolj tiho zmagujoča. Vse ji častita in jo blagruje in celo Amanda ji šepetaje voščil. Njena pogleda se srečata in Hilda čuti, da vitezova sestrična napoveduje boj, neizprosni boj.

Mirno vzdrži ostrino njenih oči in se ljubeznivo nasmehne, Amandi pa se naguba čelo.

>Čemu nevolja?« opazi vitez Henrik.

>Izbrišem jo,« odvrne Amanda in se zaničljivo posmehne Hildi, ki se tesno oklene moževe desnice.

(Dalje prihodnjé.)

Na morju v bližini Šibenika se je ponesrečila jadrnica »Novo Kosovo«. Mornarji so se le z veliko težavo rešili gotove smrti.

Novorojenčka je izpostavila mrazu. Pri Horvatovcu blizu Zagreba so našli mrtvega popolnoma zmrznjenega novorojenčka. Poizvedbe so dognale, da je brezsrečna oseba pustila na mrazu živega otroka.

Pijance zmrznil. Dnevničar Pero Simljanović iz Kostanjice se ga je v četrtek malo preveč nacukal in pozno ponoči kolovratil židane volje domov. Ko je hotel odpreti vrata, mu je padel ključ na tla. Iskal ga je, pa je pod težo vinskih duhov padel in zaspal. Zjutraj ga je našel brat zmrznjenega.

Četrtri državni predsednik. Švicarski Zvezni parlament je pretekli teden volil novega državnega predsednika. Izvoljen je bil dr. Motta, ki je s tem postal že četrtri državni predsednik.

Stroge odredbe proti hišnim posestnikom nameravajo izvesti na Rumunskem. Parlamentu je že bil predložen zakon, ki predpisuje 20 odstotno znižanje vseh najemnin. Kdor bi se temu zakonu ne podvrgel, bo kaznovan z zaporno ali denarno kaznijo.

V viharju na Sredozemskem morju se je potopil italijanski pomorski vlačilec »Teseo«. Pri nesreči je utonilo 36 mornarjev. Poleg tega pa pogrešajo še veliko število ribiških ladij.

Ljudsko sodišče. Razdražena, 4000 glava množica je naskočila neko bolnišnico v Salisburyju v Ameriki in se polastila ranjenega zamorca, ki je bil obdolžen, da je ustrelil nekega znanega meščana. Zamorca so vklekli na javni trg nasproti sodišču in ga linčali. Nato so polili njegovo telo s petrolejem in ga zažgali.

Številni pogrešanci. V Evropi stoji Pariz na prvem mestu kar se tiče pogrešancev. Preteklo leto je izginilo iz stanovanj nič manj nego 27 tisoč oseb obojega spola, ne da bi jih mogle oblasti izslediti.

Za uspeh razorožitvene konference, ki se je pretekli teden vršila v Londonu, se je vršila v londonski katedrali sv. Pavla svečana služba božja, ki je edinstvena v zgodovini te cerkve.

Znano pesem »Sveta noč, blažena noč« je zložil Avstrijec Ksaverij Gruber. Letos se vrši o Božiču na njegovem grobu spominska svečanost.

V Švici, ki šteje komaj 4 milijone prebivalcev in še ti pripadajo trem narodnostim, imajo kar sedem univerz (visokih šol); v kratkem pa nameravajo ustanoviti še osmo.

Tudi v Italiji, ki je splošno znana po svoji visoki kulturi predvsem srednjeveški, je kljub temu v nekaterih pokrajinah še velika kulturna beda. Pri zadnjem štetju so našli še precejšnji odstotek nepismenih, posebno v južnejših pokrajinah.

Drzen rop. V vasi Kunič pri Karlovcu sta v minulem tednu vdrla v poslopje kmeta Brkopca dva oborožena roparja. Spečo družino sta ustrahovala s puško ter iz omare pobrala vse prihranke.

Japonska šteje po zadnjem ljudskem štetju 90 milijonov prebivalcev. Dasi je na Japonskem umrljivost zelo velika, vendar kaže prirastek, da se je na Japonskem od leta 1872. število prebivalstva podvojilo.

Usodna poplava. Ob vsej obali Sredozemskega morja je pretekli teden divjal silen vihar. Viharju je sledila še splošna vremenska neugoda s poplavami, ki so v nekaterih predelih Tunisa zavzele velikanski obseg, pri čemur je bilo mnogo človeških žrtev. V vodi je utonilo tudi ogromno število živine.

V Rio de Janeiru je v neki trgovini izbruhnil požar. V splošni zmedbi, ki je nastala, je vse rinilo k izhodu, pri čemer je bilo par ljudi pohojenih, več pa težko ranjenih.

Ob angleški obali sta v megli, ki je vladala na morju, trčila dva parnika. Eden je bil precej poškodovan ter so ler z največjo težavo rešili potnike.

Iz Argentine poročajo, da je letošnja letina v primeri z lansko nazadovala za 471.837 ton.

V Aleksandriji so obsodili 26 trgovcev z mamili (kakor kokain, opij in sličnimi) na zelo trdo kazen, in sicer na ječo od enega do 10 let.

Iz Tokija poročajo, da je japonska vlada prepovedala izvoz zlata. To pomeni praktično ukinjenje zlate podlage denarja.

Smrt zaradi mraza. V Berlinu imajo nekakšno vrsto Galjevico, tako zvano »Laubenkolonij« in v njej se je te dni odigrala nenaavadna tragedija bede. V neki iz desk zbiti kolibi je neki dveletni otrok dobesedno zmrznil na deskah. Prebivalci kolibe so tako revni, da nimajo ničesar in si doslej še niso mogli kupiti kuriva. Podpora, ki so jo dobivali iz sirotinskega fonda, je komaj zadoščala za preživljanje. Te dni sta odšla oče in mati čez dan z doma in sta pustila otroka v kolibi samega. Siromaček se je zatekel v neki kot, kjer sta ga našla roditelja zvečer zmrznjenega. Oče je bil nad usodo otroka tako obupan, da je takoj poskusil izvršiti samomor.

Hudo zimo imajo na Poljskem. Pretekli teden je skoro po vsej Poljski silno snežilo ter so divjali snežni meteži, ki so povzročili marsikatero prometno nesrečo.

SEJMI:

- 27. decembra: Radeče pri Zid. mostu, Vrhnika, Vitanje.
- 28. decembra: Dob.
- 29. decembra: Mirna peč.
- 31. decembra: Kočevje, Zagorje ob Savi.
- 2. januarja: Sv. Jurij ob j. ž., Ribnica, Radohova vas.

Narod v Prekmurju zmrzuje

Vsej naši javnosti je gotovo znano, da so lepi gozdovi ob madjarski meji v Prekmurju uničeni. V dobi partizanstva in korupcije ni bilo zakona, ki bi bil ustavljal nekulturno uničevanje prirode. Iz mogočnih gozdov, ki imajo veliki vpliv na razvoj vsega kmetijstva so nastale v par letih goličave ali pa že taki izseki, ki uničijo še to, kar je ostalo. Priprosti človek se je moral vprašati, čemu tako ne-gospodarsko, negozdarsko sekanje. Danes se čudimo, kako je mogoče, da se je kaj takega dopustilo. Popraviti se pa več ne da ta ogromna škoda za vso Prekmursko ravnico.

Žalostno dejstvo je, da je ubogi narod sekal gozdove za najnižje mezde, ki si jih je mogoče misliti. Tujcu na hasek je sužnil in obubožal, da danes zmrzuje, ker nima toliko denarja, da bi kupil drva. V srežu Dol. Len-dave prodaja sedaj družba »Našička« drva za kurjavo po 120 Din kub. meter. Taka drva se pa dobijo v Zagrebu za 100 Din kub. meter. Ali se res hoče še večje dajatve od siromašnega naroda. Ali naj nam tuji državljani še vedno režejo kožo.

Pri volitvah je naše ljudstvo brez ozira na narodnost izkazalo zaupanje državi in današnji vladi, zato upravičeno pričakuje, da se mu pomaga z zakonom in ne s kakšno podporo. Cene živilom so določene, naj se določijo tudi kurivu, sicer mora siromašno prebivalstvo zmrzniti.

Na zadnjem sejmu so prodajali krave po 200—300 Din; cena žitu je tako nizka in je predelek tako mal, da o prodaji ni govora. Kje naj torej vzame kmet denar, da kupi kurivo. Ali naj proda zadnjo kravico za 2 kub. metra drv, ali pa naj zmrzne. Nič boljše ni danes za obrtnika in malega trgovca, tudi ta se ne more ogrevati.

Pričakujemo torej, da bodo naše oblasti napravile današnjemu žalostnemu stanju konec. Hajdinjak Anton.

Težak položaj kmet-skih mlinov na me-rico

Intervencija naših poslancev pri trgovinskem ministru. Za odpravo kontrole nad žitom, ki se pridelava doma in melje v mlinih na merico.

V času zasedanja narodnih poslancev v Beogradu so poslanci iz Dravske banovine posetili ministra za trgovino in industrijo dr. Kumanudija ter ga opozorili na velike in ne-porjetne težave zaradi obstoječih odredb o prometu s pšenico in moko v mlinih na me-rico. Poslanci so ministru obrazložili polo-žaj v Dravski banovini, kjer lastna žitna pro-dukcija krije komaj polovico potreb njene-ga prebivalstva, medtem ko je treba drugo polovico uvoziti iz Vojvodine in ostalih ži-torodnih pokrajin naše države.

Radi tega pšenica, ki se prideluje na kmetskih posestvih v dravski banovini, sploh ne prihaja v trgovski promet, marveč jo porabi naše kmetско ljudstvo za lastno pre-hrano. Vsa ta doma pridelana pšenica se zmelje v malih mlinih na merico, ki so obl-čajna obrt skoro v vsaki naši vasi ter šteje naša banovina nad 2000 takih mlinov na merico. Vsi ti mlini so dokaj enostavno in primitivno urejeni ter meljejo le po eno vr-sto moke in otrobov. Za svoje delo prejmejo plačilo v obliki meric žita in to manjših, kakor jih določa sedanja veljavna odredba. Nekateri teh mlinov so prejemale plačilo tu-di v denarju, to pa po običaju, ki vlada že desetletja v dotičnem kraju. Tudi ti mlini so postavljeni z odredbo finančnega ministra pod kontrolo ter morajo radi tega voditi o svojem delu točno evidenco v posebnih knji-gah, katerih vsaka stane po 150 Din. Poleg tega pa so te knjige skoro izključno tiskane v cirilici, ki je večina mlinarjev ne ume čitati.

Kontrola nad temi mlini je izzvala splošno nezadovoljstvo ne le pri samih mlinarjih, marveč tudi med širokimi sloji kmetskega ljudstva, ki nikakor ne more razumeti, zakaj jim oblast onemogoča mletev lastnega pri-delka za lastno potrebo.

Posledica te kontrole je ta, da so pričeli kmetje mleti svojo pšenico z majhnimi roč-nimi mlini, kar je povzročalo, da imajo mli-ni na merico čezdalje manj posla ter tako raste med mlinarji splošna nezaposlenost.

Poslanci naše banovine so sprejeli skoro od vseh organiziranih mlinarjev pritožbe, na-kar so proučili dejanski položaj ter mogli samo ugotoviti, da so pritožbe mlinarjev v resnici utemeljene.

Da se odpravi sedanje nevzdržno stanje, so naši poslanci predlagali ministru, naj uki-ne kontrolo nad temi malimi mlini ter naj jih oprosti dolžnosti, da še nadalje vodijo posebne knjige o svojem poslovanju. Rav-notako naj se zopet dovoli tem mlinom, da v bodoče lahko meljejo kmetom njih doma pridelano pšenico, ki jo rabiijo za lastno pre-hrano, in sicer proti plačilu v gotovini ali v merici kot je bilo v posameznih krajih običajno. Če se sprejmejo ti predlogi, drža-va v ničemur ne bo oškodovana, ker je pro-met s pšenico, ki prihaja iz drugih banovin v našo, že pod kontrolo. Te pšenice pa ti ma-li mlini sploh ne meljejo.

Minister trgovine je deputaciji narodnih poslancev Dravske banovine obljubil, da bo ukrenil potrebno, da se tako čimprej uredi vprašanje kmetskih mlinov na merico v za-dovoljstvo prizadetega ljudstva.

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veli-ko storil za kmetski pokret.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Kandiji v lastni hiši

Ustanovljena leta 1898

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno - Rentni davek plačuje sama iz svojega

Božični običaj drugod.

Božične praznike praznujemo v dobi, ko se začne dan zopet daljšati. Ta preokret so praznovali že naši takrat še paganski pradedje z različnimi svečanostmi, da proslave na svoj način »zmago dneva in svetlobe nad temo«; ko pa se je začelo širiti krščanstvo, ki je tudi praznovalo rojstvo Odrešenika baš v trenutku preobrata od najkrajšega dne na daljši dan, so se stari paganski običaji združili z novimi in tako se je tudi v dobo krščanstva preneslo še mnogo starih paganskih običajev in tudi mnogo starega — praznovanja...

V nemških deželah dajejo ljudje mnogo na to, da mora vladati na sveti večer v hiši in okoli hiše popoln mir. Noben voz ne sme voziti ta večer in noben kolovrat se ne sme vrteči. Tudi kruha ne smejo peči in tudi

prati ne smejo. Tudi sobe morajo biti čiste in pomite, kajti kjer je na sveti večer nesnažno, »tam mrjo prihodnje leto otroci« (kar je jako pameten higijeničen nauk). Kdor pa na sveti večer loputa z vrati, tega zadene prihodnje poletje strela« (loputanje z vrati je res grda in nepotrebna razvada).

V južni Nemčiji in v nekaterih avstrijskih nemških deželah pravijo, da se v neki gotovi minuti na sveti večer spremeni vsa voda v vino (v tistih deželah pridelujejo precej vina in prav verjetno je, da si žele vinogradniki, naj bi se jim vsa voda spremenila v vino). Kakor ponekod pri nas, tako so ljudje tudi tam prepričani, da na sveti večer »živina govori in prerokuje«. Drugod pa zopet postavijo na mizo po 7 (sedmica je »sveta številka«) posod, gospodinja pa položi pod vsako posodo karkoli že: ključ, kurje pero itd. Vsak član rodbine si nato »izbere« eno

posodo; iz podloženega predmeta prorokujejo potem stare mame in tete »srečo ali nesrečo«.

Na sveti večer poskušajo divji lovci priti v posest krogelj, »ki nikdar ne zgreše svojega cilja«. Drugi poskušajo dobiti sredstva, »da se jih noben strel ne prim« (kar je pri divjih lovcih jako razumljivo); tretji zopet bi pa radi postali »nevidni« (tatovi itd.). Neviden postaneš baje, če se ti posreči o polnoči, baš takrat, ko hoče ura udariti prvi udarec, odrezati košček vrvi, s katero se vleče za zvon, pobegniti pa moraš že, še predno ura odbije...

Takih navad in običajev imajo povsod dovolj, kjerkoli na ta ali na drugi način praznujejo skrivnostno sveto noč. Skoro v vsakem običaju pa najdemo kakšno skrivno željo zakopano, ki jo človek pač goji, a se mu nikoli ne more izpolniti.

PLETILNI ŠVICARSKI STROJ

Največje veselje v hišo za **BOŽIČ**

so v današnjem dragem času samo prikladna in praktična darila! Lep, trpežen in dober šivalni stroj **Adler** za dom in obrt je obenem okras vsake hiše in največje veselje vsake dobre gospodnje. **Dubied** švicarske pletilne stroje ter najboljša **Adler**-jeva kolesa nudi po zmernih nizkih cenah

s 15% popustom *tvrdka*

Josip Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetški hranilni in posojilni dom

Račun pošil. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjaviti „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon štov. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 50.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. - POSOJILA daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 - 12 1/2, in od 3 - 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 - 12 1/2

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 5

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga ▼
Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, naj-finejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špacerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in split-skega portland cementsa.

Italijansko brinje, istrsko brinje, fige, slive za žganjekuho dobite najceneje pri trdki

A. Šarabon
Ljubljana

ZAHTEVAJTE VZORCE!

Prvovrstno vinsko trsje z garancijo

dobiste pri Drevesnice bratov Dolinšek, Kamnica, p. Maribor. — Zahtevajte naš cenik! Cena 1 Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti!

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih strojev, separatorjev, koles, gramofonov, elektrotehničnih predmetov i. t. d. pod zelo ugodnimi pogoji sprejememo „CENTRA“ trgovina šivalnih strojev i. t. d. Ljubljana, Poštni predal 248.

250 dinarjev dnevno

zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! „KOSMOS“, Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamko za odgovor.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

Velika zaloga

suknena blaga za moške in ženske obleke.

Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp.

Krojači in šivilje, pošite po vzorce!

OGLASI v „Kmetem listu“
Imajo siguren **USPEH!**

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi kmetovalci, da se uporaba

Nitrofoskala-Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača. Zato bo v Vašo korist, če tudi Vi gnojite z Nitrofoskalom.

Pri gnojenju travnikov pa ne pozabite na:

apneni dušik

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice „EKONOM“ v Ljubljani kakor tudi Tvornica za dušik d. d. Ruše

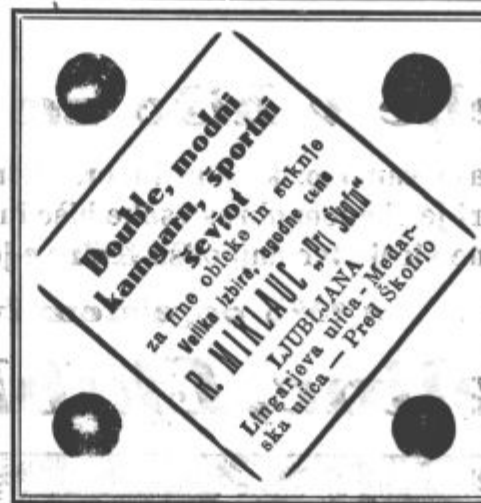
Laneno olje in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri
Firnež
Emajlne in ostale lake
Oljnate barve
Lanene tropine

MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA · MEDVODE · DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932

ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je naj-starejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajan.

V »Veliki Pratici najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar s nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremen-skimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse seje na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnik nasl. d. d. v Ljubljani.

Pristopajte k Kmetijski Matici.

Žima za modroce

najboljša in najcenejša se dobi v tovarni žime

M. Masterl d. z o. z.
v Stražišču pri Kranju

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana

Gospodarska cesta št. 12 Zahtevajte informacije